

Teknolojideki Gelişmeler (22.08.2022-28.08.2022) Berke Bülbül

22.08.2022

-Bir süredir sosyal medyada gündem olan Havrita uygulaması kapatıldı. Halk arasında sokak hayvanlarına yardımcı olmak amacıyla oluşturulan uygulamalarda biri olan Havritanın, temel işleyiş mantığı vatandaşların karşılaştıkları sokak hayvanlarının konumlarını uygulamadaki harita üzerinden işaretlemeleri, hatta fotoğraflarını paylaşmaları bu paylaşımları gören insanların bu sokak hayvanlarını beslemesi, kulübe koyması, sahiplenmesini sağlamaktı. Fakat birkaç ayda uygulamayı kullanan bazı kullanıcıların konumları paylaşılan köpeklerin yerini görüntüleyerek bu canlılara işkence ettikleri ve öldürdükleri ortaya çıktı. Üstelik yaptıklarının bir suç olduğunu bildikleri halde uygulamaya teşekkür ederek sosyal medyada ve platformun içerisinde paylaşmaya başladılar. Yani uygulamayı amacının karşısı bir yönde kullanıldı. Uygulamada bu kişilerin tespit edilememesi bu sorunu büyüttü ve artık öyle bir hal aldı ki bu kişiler arasında gruplaşmaların başladığı ve bu kişilerin planlı bir şekilde sokak hayvanlarına saldırı düzenledikleri, zehirledikleri ve de işkence ederek öldürdükleri görüldü. Sosyal medyada havritaya büyüyen tepkiler nedeniyle iş yargıya taşındı. Ankara 1'inci Sulh Ceza Mahkemesi, Havrita'nın hem sitesinin hem de iOS ve Android tarafındaki uygulamalarının kapatılmasına karar verdi.

23.08.2022

-Çipsiz e-deri tasarlandı. MIT araştırmacıları çipsiz ve kablosuz iletişim kurabilen elektronik deri tasarladıklarını açıkladı. Günümüz teknolojisinde, giyilebilir teknolojilerin herhangi birinde enerji kaynağı olmadan çalışabilen bir model bulunmamaktaydı ta ki MIT'de çalışan bilim insanların duyurusuna kadar. MIT çalışanlarının tasarladığı Scotch Band olarak adlandırılan elektronik deri, yarı iletken bir filminden oluşuyor. Enerjisini mekanik gerilme ile sağlayacak olan elektronik deri bu alanda türünün ilk örneği olacak. Altın tabaka ile üretilen yeni sensörü sayesinde çift yönlü iletişim kurabilecek bu sayede kol saatlerin ve belki de telefonların yerini alabilecek bir teknoloji olabileceği düşünülüyor. Altın tabaka ile üretilen yeni sensörünün bir başka faydası ise, elektronik derinin biyolojik sinyalleri algılamasının ve kablosuz olarak iletebilmesinin önünü açmasıdır. Araştırmacılar, kalp atış hızını veya terde bulunan tuz gibi belirli biyolojik sinyalleri tespit edebildiklerini söyledi. Araştırma grubundan Jun Min Suh verdiği demetçe "Sodyum algılamasını gösterdik, ancak algılama zarını değiştirirseniz, glikoz veya stres seviyeleriyle ilgili kortizol gibi herhangi bir hedef biyobelirteci tespit edebilirsiniz" dedi.

24.08.2022

-5G teknolojisi uzaya çıkıyor. 5G teknolojisi, akıllı telefon dünyasını etkisi altına almaya devam ediyor. Birçok akıllı telefon üreticisi bu alanda üretimlerine devam ederken, işin dağıtım kısmında da şirketler adeta yarış içinde. Gün geçtikçe mobil ağ kapsamı genişliyor. Ancak mevcut alan, Dünya yüzeyinin yüzde 10'luk kısmına eşdeğer. Şirketler ise bu kapsama alanı artırabileceğini belirtip çalışmalara başladı. Lynk Global, AST SpaceMobile, SpaceX gibi şirketler, uzaya 5G teknolojisi hizmetini sağlayabilecek bir yapı oluşturmak için kıyasıya rekabet etmekte. Bu yılın Nisan ayında rekabetin baş şirketlerinden biri olma özelliği Lynk Global, ilk doğrudan mobil ticari uydusu Falcon 9'u uzaya göndermişti. Şirket, bu uydudan 5G teknolojisini sağlamak için FCC'ye başvurdu. Rekabetin uzaya taşınması diğer büyük şirketleri de harekete geçirdi. AST SpaceMobile ise Eylül ayının başında önemli bir projeye imza atmaya hazırlanıyor. Şirket, 5G teknolojisi hizmetini sağlamak için BlueWalker 3 test uydusunu Florida, Cape Canaveral'de hazır hale getirdi. Öyle ki şirket, doğrudan erişilebilen ilk ve tek uzay tabanlı hücresel geniş bant ağını geçtiğimiz haftalarda tanıttı. Bu gelişmeler karşısında Elon Musk

bu rekabette geri kalmıyor. Şirketi SpaceX'in büyük projesi Starlink uzay tabanlı internet hizmeti sağlıyor. Henüz mobil ağ bağlantıları için uygun olmayan Starlink projesi mobil hizmet için Dish'in 2GHz Spektrumu adıyla FCC'ye başvuruda bulundu. Uzmanlar birbirini takip eden projelerin sayesinde dünyanın 5G teknolojisini çok daha erken benimseyeceğini, rekabet sonucu oluşan projeler sayesinde başta mobil hizmetler sektörü olmak üzere birçok sektörün gelişeceğini açıkladı.

25.08.2022

-Çin'de sürücüsüz taksi dönemi başlıyor. Çin Ulaştırma bakanlığı, ondan fazla şehirde sürücüsüz otomobillerin belirli alanlarda ve zamanlarda ticari olarak kullanılmasına izin verdi. Sürücü destek sistemlerinin hayatımıza girmesiyle birlikte araçlardaki sürücü ihtiyacı gün geçtikçe azalıyor. Şimdiden bazı şirketler sürücüsüz otomobil için çalışmalara başladı. Bu konuda en büyük adımı atanlardan biri olan Çin'in bu hamlesi ile Çin'de sürücüsüz otomobiller test sürüşü yapabilecek. Testin başarılı olması durumunda Çin bu projeleri destekleyeceğini ve farklı noktalarda da bu projenin hayata geçirileceğini açıkladı. Çin'in otonom sistemler konusunda başı çeken firması Baidu, ABD'li rakibi Cruise LLC sürücüsüz taksileri ile hizmet vermeye başlamasından etkilendiği ve çalışmalarını artırdığı gözlemlendi.

26.08.2022

-Hidrojenle çalışan ilk yolcu trenleri göreve hazır. Küresel Isınmanın oluşturduğu tehditlerin artması sonucunda fosil yakıtların kullanımı azaltmaya çalışan insanoğlu alternatif enerji kaynaklarına yöneldi. Bu konuda çok büyük yatırımlar yapan Almanya bu konuda bir adım atarak hidrojen yakıtı ile çalışan 5 treni mesaiye başlattı. Fransız şirket Alstom tarafından üretilen trenler, Almanya'nın Aşağı Saksonya bölgesinde faaliyetlerine başlayıp Hannover ve Bremen gibi önemli şehirlerden geçmektedir. Trenler 1.000 kilometrelik bir menzile sahip ve saate 140 kilometre hızla gidebilmekte. Trenlerin üreticisi Alstom'un yaptığı açıklamada, dizel yerine hidrojenle çalışan trenlerden 1,6 milyondan fazla yakıt tasarrufu sağladığı, yıllık CO2 emisyonunu hesapladıklarında 460 bin tondan fazla azaltılabileceği belirtildi. Alstom açıklamasının devamında Almanya'nın, Frankfurt bölgesinde kullanmayı planladığı 27 trenin siparişi verildiğini ve trenlerinin Fransa ve İtalya'da kullanacağını açıkladı.

-Uzayda yaşama rastlamış olabiliriz. James Webb teleskobu sayesinde insanoğlu uzayın sırlarını çözmede ve uzayı anlama konusunda büyük bir yol kat etti. Daha önümüzde uzun bir yol olmasına rağmen insanoğlu vazgeçmeye niyeti yok. James Webb teleskobunun son keşfi WASP-39b adlı gezegende hem su hem de atmosferinde karbondioksit keşfetti. Atmosferinde yüksek miktarda karbondioksit bulunan WASP-39b gezegeni dünyadan 700 ışık yılı uzakta. Bilim insanları yaptığı açıklamalarda gezegenin Satürn ile aynı kütleye sahip olduğunu ve 900 derecelik sıcaklığa sahip olmasından dolayı Jüpiter'den daha büyük olduğunu açıkladılar. Açıklamanın devamında yaptıkları araştırmaların sonucunda WASP-39b de bulunan gaz bulutu sebebiyle insanlığa benzer bir yaşamın olmadığını düşündüklerini fakat araştırmaya devam edeceklerini açıkladı.

27.08.2022

-Mark Zuckerberg görevden alınmaktan kıl payı kurtuldu. 2018'de 87 milyon kadar kullanıcının bilgilerini üçüncü taraflara verdiği iddiası üzerine ABD kongresi tarafından sorguya çekilen Mark Zuckerberg 6 saat boyunca kongre üyeleri tarafından sorguya alınmıştı. Sorgulama boyunca sorulan sorular internet gündemine oturmuştu. 'Cambridge Analytica' adlı şirketin sorumlu tutulduğu dört yıllık davada dava sonuçlanmasıyla ilgili bir dava dosyası bulundu. Bu dava dosyasına göre Şirket ve davacı taraf bir prensip olarak anlaşma yapmışlar. Anlaştırmayı gerçekleştirmek adına şirket 60 günlük bir

erteleme isteğinde bulunmuş. Dosyaya göre eğer anlaşma gerçekleşmez ise Mark Zuckerberg ve Sheryl Sandberg 20 Eylül'den önce görevden alınacak ve bu iki isim yeminli ifade vereceği yazılmaktaydı. Fakat ilginç bir durumla karşı karşıya kalındı. Mark Zuckerberg dava dosyasının belirttiği sürenin geçmesine rağmen Cambridge Analytica skandalında şirketinde olanlarla ilgili muhalif avukatlar önünde yemin etmeyeceğini açıkladı. Bu durumun sebebi henüz bilinmemekte bu durum karşısında Facebook, kararların davaya uygun olduğunu ve bu kararı bozacak herhangi bir yasal iddianın olmadığını belirtti. Facebook ve Gibson, Dunn & Crutcher avukatları, söz konusu anlaşmayla ilgili daha fazla bilgi vermedi. Ancak tüm olaylar sonucunda işleri daha ileri götürmenin Meta için yüksek bir para değerinde olduğunu, anlaşmanın yürümemesinde ve anlaşmanın gerçekleşmemesi durumunda yapılacak durumun olmaması, bir illegal durum olduğu düşünülmekte.

28.08.2022

-Google'dan bir yapay zekâ hamlesi daha. Geçtiğimiz mayıs ayında I/O konferansında yeni cihazlarıyla birlikte yazılımlarını da paylaşan şirket, LaMDA 2 ismini verdiği yapay zekayı duyurmuştu. Geçtiğimiz günlerde LaMDA 2'nin Beta versiyonu testerlara sunuldu. Testerların belirttiklerine göre Google'ın yeni yapay zekâsı, içinde bulunana doğal dil işlemeyle (NLP) beraber pek çok dil yapılarını ve kelimeleri analize edip öğrenme yetisine sahip. Aynı zamanda LaMDA 2, içinde bulunan NLP sistemi sayesinde verilen komutları yapabiliyor. Örneğin gerçek zamanlı çeviri yapma ve videolara alt yazı ekleme gibi anlık ağır işleri anında uygulayabiliyor. Bunlara ek olarak konuşulan konuya sonradan dahil olmasının ardından dinleyip, anlama yetisine sahip olan LaMDA 2, yorumlarını da paylaşıyor. Örneğin, I/O konferansında gösterilen uygulamada kullanıcı yapay zekaya "Sebze bahçesi oluşturmak istiyorum" dedikten sonra yapay zekâ öneri olarak bulunduğu bölgede yetişebilecek en verimli sebzeleri ve civarda alabileceği bahçeleri önermişti. Google'ın yapay zekâsı ile artık yapay zekalar hayatımıza girmesi an meselesi haline geldi.